

Skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku

Grbavac, Nikolina

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:812036>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**



FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)



Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Diplomski jednopredmetni studij hrvatskoga jezika i književnosti

Nikolina Grbavac

Skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku

Diplomski rad

Mentorica: doc. dr. sc. Ana Mikić Čolić

Osijek, 2020.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za hrvatski jezik i književnost

Diplomski jednopredmetni studij hrvatskoga jezika i književnosti

Nikolina Grbavac

Skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku

Diplomski rad

Humanističke znanosti, filologija, kroatistika

Mentorica: doc. dr. sc. Ana Mikić Čolić

Osijek, 2020.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napravila te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s napisanim izvorom odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasna da Filozofski fakultet Osijek trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta Osijek, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku 27. kolovoza 2020.

Ime i prezime studenta, JMBAG

Milodina Grbac, 0122220069

Sažetak

Predmet je ovoga rada skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku. Zahvaljujući izuzetno brzom modernizaciji te jezičnoj ekonomiji koja pridonosi stvaranju novih jezičnih jedinica, u hrvatskom se jeziku u posljednje vrijeme pojavio velik broj novih riječi koje su, između ostaloga, rezultat skraćivanja dugačkih riječi te višičlanih izraza koji ne pridonose ekonomičnosti. Upravo u tom tvorbenom postupku ogleda se jezična ekonomija koja uspostavlja ravnotežu između komunikacijskih potreba i ubrzanog načina života koji teži za što manjim ljudskim naporom na svim životnim područjima, uključujući i komunikaciju. U ovome se radu progovara o nekoliko tipova skraćivanja u hrvatskom jeziku te se, za svaki tip, donose primjeri s objašnjenjem tvorbenog postupka. Naime, za potrebe ovoga rada prikupljen je korpus od tristo sedamdeset riječi koje će u idućim poglavljima biti nabrojane, ali i analizirane s tvorbenog stajališta. Budući da velik dio prikupljenih riječi pripada žargonu hrvatskog jezika, u radu se govori i o tom jezičnom varijetetu. Naposljetku, ispitat će se omjeri u kojima nastaju prikupljene riječi te njihova učestalost u svakodnevnoj komunikaciji.

Ključne riječi: *tvorba riječi, skraćivanje, žargon, jezična ekonomija*

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku	3
3. Postupci skraćivanja u hrvatskom jeziku	4
3.1. Kratice	4
3.2. Apokope, afereze i kontrakcije	6
4. Žargon, sleng i(li) šatrovački govor	7
5. Analiza korpusa	9
5.1. Tvorba skraćenica	11
5.2. Skraćivanje u kombinaciji sa sufiksacijom	14
5.3. Redukcija sintagmatskih izraza	20
5.4. Univerbizacija	21
5.5. Stapanje	24
5.6. Rezanje	29
6. Zaključak	32
7. Literatura i izvori	34

1. Uvod

Osim promjena u političkim, ekonomskim te kulturnim sferama života, svojim je djelovanjem modernizacija uzrokovala i društvene promjene potičući tako sve veću pismenost, ali i ubrzaniji način života. Čovjek se našao u središtu urbanizacije; napuštao je ruralna područja te je, naseljavanjem gradskih prostora, vrlo brzo iskusio moć kulture, obrazovanja, ali i neizbježne komunikacije sa sve većim krugom ljudi. Andre Martinet, francuski lingvist, za svoga je djelovanja isticao upravo komunikacijsku funkciju jezika, a lingvistiku je obogatio pojmom jezične ekonomije. Naime, prema *Hrvatskoj enciklopediji*, jezična je ekonomija značajka svih ljudskih jezika da neprestano nastoje uspostaviti ravnotežu između dviju suprotstavljenih sila koje u jeziku djeluju; s jedne strane to su komunikacijske potrebe koje zahtijevaju sve veći broj što specifičnijih jedinica, a s druge prirođena ljudska inertnost te težnja za manjim naporom.¹ Uz pojam jezične ekonomije možemo navesti i jezičnu otvorenost, odnosno spremnost određenoga jezika za prihvaćanje novih i drugačijih oblika jezičnih jedinica.

Iako je hrvatski jezik veoma otvoren za nove riječi i izraze, važno je imati na umu da svaka riječ zahtijeva određenu komunikacijsku situaciju u kojoj će biti iskoristiva, ali i prigodna. Prema Mikić Čolić (2018) govorniku su i sugovorniku, u svakoj komunikacijskoj situaciji, na raspolaganju standardni i nestandardni idiomi. Također, Mikić Čolić (2018: 233) navodi da „za razliku od standardnoga idioma koji se tradicionalno u jezikoslovlju smatra prestižnim, nestandardni idiomi i dalje izazivaju prijepore i nedoumice, a prešutno se „održava na životu“ i stereotip o tim idiomima kao *drugorazrednoj jezičnoj pojavi*“. Naime, Bugarski (2003) tvrdi da su nestandardni idiomi izrazito obilježeni fonološkim i morfološkim jezičnim sredstvima te najčešće proizlaze iz komunikacije određene grupe ljudi koja dijeli zajednički interes, bilo da je riječ o poslu, uzrastu ili teritorijalnom određenju. Zahvaljujući stilskoj obilježenosti, nestandardni idiomi odstupaju od norme standardnoga jezika te su često nerazumljivi čak i drugim govornicima istoga jezika. S druge strane, Sabljak (2013) navodi da je govor posebne grupe ljudi izrazito slobodan i agresivan, a neki ga često poistovjećuju i sa žargonom.

¹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=17345>

Naime, u brojnoj je literaturi žargon poistovjećen s dvama pojmovima, a riječ je o pojmovima *sleng* te *šatrovački govor*. Prema Bugarskom (2003) vrlo je teško definirati i odrediti granice žargona u užem smislu pa se tako žargon dijeli na stručni, supkulturni i omladinski. Također, Bugarski (2003) navodi i druga dva spomenuta pojma, pojam *sleng* te *šatrovački govor* objašnjavajući da su navedeni pojmovi nazivi za žargone s društvene margine, a naziv *šatrovački* asocira na tajni jezik nekadašnjih ciganskih čergi. Pintarić (2010) se slaže s definicijom žargona kao govora šireg socijalnog kruga čiji izrazi i oblici nisu karakteristični za standardni jezik, ali *sleng* te *šatrovački*, u užem smislu, definira kao sociolekte kojima se koriste društveno neprihvatljive skupine (zatvorenici, hipiji, kriminalci i tako dalje). Iako i danas postoje neslaganja oko definiranja triju pojmova, sa sigurnošću se može ustvrditi da su nestandardni idiomi stilski obilježeni, i na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, i na leksičkoj razini.

Prema Mikić Čolić (2018) žargonizmi u hrvatskome jeziku najčešće nastaju skraćivanjem, sufiksacijom te proširivanjem riječi. Predmet je proučavanja u ovome radu skraćivanje kao tvorbeni postupak, a analiza čestotnosti postupka temelji se na korpusu koji je preuzet s različitih internetskih portala, *chatova*, iz komunikacije na društvenim mrežama te svakidašnje, usmene komunikacije među ljudima. Muhvić-Dimanovski (2001) navodi da se skraćivanje u hrvatskom jeziku odvija redukcijom sintagmatskih izraza (*daljinski* umjesto *daljinski upravljač*), sigliranjem (stvaranjem kratica od početnih slova riječi) te rezanjem dok Mikić Čolić (2018) navodi da se skraćivanje obavlja skraćivanjem višesložnih riječi, rezanjem, univerbizacijom, tvorbom skraćenica te stapanjem. U idućim poglavljima riječi iz korpusa klasificirat će se prema navedenim postupcima te će se tako postupci detaljnije objasniti i oprimjeriti.

2. Skraćivanje kao tvorbeni postupak u hrvatskom jeziku

Skraćivanjem se, u hrvatskom jeziku, tvori nekoliko vrsta jezičnih jedinica. Naime, užurbaniji način života ljudsku je komunikaciju sveo gotovo na minimum, a razgovori su postali brzi i sažeti. Pojavom i popularizacijom elektroničkih medija te društvenih mreža, čovjek je suočen s još jednom vrstom komunikacije – virtualnom komunikacijom. U svrhu što bržeg informiranja, mediji se koriste kratkim i inovativnim izrazima koji se ljudima lako urezuju u pamćenje, a, s druge strane, društvene mreže čovjeku omogućuju stvaranje vlastitih, najčešće skraćenih izraza, koji omogućuju bržu ekspresiju misli te učinkovitiju razmjenu informacija. Također, često se, u svrhu marketinga, koriste različiti izrazi koji obiluju inovativnošću i kreativnošću. Budući da jezični ludizam ostavlja trag u pamćenju te motivira na promišljanje o semantičkoj vrijednosti izraza, velik je broj skraćenica koje se koriste u svakodnevnom životu, a češća uporaba određenoga izraza osigurava mu mjesto u vokabularu svih generacija. Međutim, velik je broj skraćenica koje nastaju pod pritiskom vremena, odnosno mode ili trenda, što dovodi do zaključka da su skraćenice izrazito prolaznoga tipa. Zbog nedostatka dugotrajnog interesa za takve jezične jedinice, brojne su skraćenice ostale nezapamćene te najčešće nisu zapisane u jezičnim priručnicima. S druge strane, u novije vrijeme nastaju priručnici koji se temelje na žargonu i neologizmima. Sve se češće skraćenice popisuju, klasificiraju te opisuju s tvorbenoga stajališta pri čemu se nastoji utvrditi obogaćuju li takve riječi leksik određenoga jezika ili mu pak štete. Upravo je to zadaća i ovoga rada, a u idućim poglavljima opisat će se vrste skraćivanja u hrvatskom jeziku.

3. Postupci skraćivanja u hrvatskom jeziku

Postupak skraćivanja tipičan je za gotovo sve jezike svijeta, a u hrvatskom se jeziku, prema tome, razlikuje nekoliko tipova skraćenica. Muhvić-Dimanovski (2001) razlikuje nekoliko tipova skraćivanja:

- a) *redukcija sintagmatskih izraza*, na primjer *godišnji* > *godišnji odmor*, *daljinski* > *daljinski upravljač* i sl.,
- b) *sigliranje*; u ovu skupinu pripadaju sve skraćenice nastale od početnih slova riječi ili glasova, na primjer *NATO*, *ZET*, *Nama* i sl. te
- c) „*rezanje u živo*“, postupak kojim se riječima oduzimaju početna ili završna slova ili glasovi.

3.1. Kratice

Osim skraćenica koje uglavnom nastaju zbog djelovanja jezične ekonomije, u hrvatskom jeziku postoje skraćenice čije je mjesto u jezičnim priručnicima prilično sigurno, a riječ je o kraticama. Naime, nove riječi koje nastaju od početnih slova neke riječi ili njihovih dijelova nazivaju se kratice, a u hrvatskom su jeziku kratice dvojake. Prema Babiću i dr. (1994: 146),

„Jedne su, obične kratice, skraćeni dijelovi riječi ili skupova riječi i čitaju se kao da su te riječi napisane. Druge su kratice nastale spajanjem početnih slova ili grupa slova višechlanih naziva imena i obično se čitaju kako su napisane. To su tzv. složene kratice.“

S obzirom na podjelu Muhvić-Dimanovski (2001), veći je dio kratica nastao postupkom *sigliranja*, a nerijetko se u literaturi kratice nazivaju i *sigli*.

S jedne su strane, dakle, obične kratice koje se redovito pišu malim slovom i s točkom na kraju. Obične kratice nastaju skraćivanjem riječi, a točka na kraju znak je kraćenja. Neke su od njih *č.* > *čitaj*, *g.* > *godina*, *m.r.* > *muški rod*, *st.* > *stoljeće*, *str.* > *strana* i tako dalje. S druge su strane složene kratice. Prema Babiću, Finki i Mogašu (1994: 152–153), razlikujemo dvije vrste složenih kratica: jedne su nastale od početnih slova svake riječi unutar višechlanoga izraza, pišu se bez točke i velikim početnim slovima, a druge se takve tvorenice mogu sklanjati

i samo se početno slovo riječi piše velikim slovom. Neki od primjera prve vrste složenih kratica su *HAZU* > *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti*, *RH* > *Republika Hrvatska*, *MH* > *Matica hrvatska* i tako dalje. Složene kratice podložne sklonidbi su, na primjer, *Nama* > *Narodni Magazin*, *Binoza* > *Biblioteka novinske zadruge* i slično.

Istu podjelu kratica navode i Babić, Ham i Moguš (2005), no primjeri su nešto drugačije klasificirani. Naime, navodi se da su obične kratice one kratice koje se pišu malim slovom i s točkom na kraju, ali razlika je u tome što su neke od njih podložne sklonidbi. Tako su, na primjer, obične kratice riječi poput *prof.* > *profesor*, *t.* > *točka*, *npr.* > *na primjer*, ali i *gđa* i *gđica* koje su sklonjive i pišu se bez točke. S druge strane, složene se kratice tvore od prvih slova višečlanih naziva (*HAZU* > *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti*, *MH* > *Matica hrvatska*, *RH* > *Republika Hrvatska*, *Nama* > *Narodni magazin* i tako dalje). Dakle, prema Babiću i dr. (2005), složene su kratice sve kratice koje se pišu velikim slovom i bez točke, a većina je njih sklonjiva.

Za razliku od navedenih podjela, u *Institutovu pravopisu*² nalazi se nešto drugačija terminologija. Naime, kratice su definirane i opimjerene kao i u prethodnim dvama pravopisima, ali složene su kratice nazvane *pokratama*. Pokrate se pišu velikim slovima te se, u pravilu, sklanjaju. Pri sklonidbi, između pokrate i padežnoga nastavka piše se spojnica, na primjer *HAZU-a*, *MUP-u*, *UNESCO-om* i tako dalje.

S druge strane, Barić i dr. (1995: 299) složene skraćenice nazivaju *abrevijaturama*, a definirane su kao „riječi koje se tvore na osnovi nekoliko riječi ujedinjavanjem njihovih dijelova – početnih slova ili glasovnih skupina“. Dakle, abrevijature je moguće tvoriti uzorkom početnih slova osnovnih riječi, slogovnim uzorkom ili miješanjem dvaju navedenih uzoraka. Tako su, na primjer, skraćenice poput *HDZ* > *Hrvatska demokratska zajednica*, *RH* > *Republika Hrvatska*, *HAZU* > *Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti*, *ZET* > *Zagrebački električni tramvaj* primjeri skraćenica nastalih uzorkom početnih slova višečlanih izraza.

² <http://pravopis.hr/pravilo/kratice/49/>

Međutim, Barić i dr. (1995), među navedenim skraćenicama, razlikuju glasovne i slovne složene skraćenice. Glasovne su skraćenice one koje se čitaju onako kako su napisane (*HAZU*, *ZET*), a slovne one koje se čitaju po imenima slova od kojih se sastoje (*HDZ*, *RH*). Skraćenice nastale slogovnim uzorkom skraćenice su koje se sastoje od početnih slogova ili početnih dijelova riječi, na primjer *INA* > *Industrija nafte*, a skraćenice mješovitoga tipa one koje su nastale kombinacijom prethodnih dvaju uzoraka, na primjer *HINA* > *Hrvatska informativna agencija*.

U današnje se vrijeme, skraćivanjem tvore različite jezične jedinice i izrazi. Jezični se izraz nastoji svesti na što kraću inačicu te tako komunikacija postaje brža i ekonomičnija. Muhvić-Dimanovski (2001:193) smatra da „u tom smislu ne samo da se javlja česta uporaba kratkih, sadržajno obično vrlo preciznih, posuđenica, nego se i mnoge riječi iz domaćega vokabulara skraćuju i rabe u takvome skraćenom obliku u mnogim situacijama“. Sve češćem skraćivanju stranih, ali i domaćih riječi posvjedočit će i prikupljeni korpus koji se sastoji od običnih i složenih kratica, žargonizama, stopljenica te reduciranih sintagmatskih izraza.

3.2. Apokope, afereze i kontrakcije

Muhvić-Dimanovski (2001) razlikuje tri tipa skraćenica – apokope, afereze te kontrakcije. Naime, apokope su skraćenice kojima nedostaje jedno ili više slova ili glasova na kraju riječi, afereze su skraćenice kojima nedostaje jedno ili više slova ili glasova na početku riječi, a kontrakcije su kombinacije prethodnih dviju. Prema Muhvić-Dimanovski (2001), navedeni tipovi skraćenica najčešće nastaju metodom „rezanja“ dijelova riječi, a takve su skraćenice tipične za razgovorni jezik te se često u jezikoslovnim priručnicima označuju kao žargonizmi. Prema istraživanjima čije rezultate navodi ista autorica, u hrvatskom je jeziku velik broj apokopa (*alkić*, *krimiće*, *pingač*, *repka* itd.), znatno je manje afereza (*bus* – *autobus*, *čelo* – *violončelo*), a najmanje je kontrakcija poput *tekma* i *zurka*. Slično istraživanje provest će se u idućim poglavljima i na korpusu prikupljenom u svrhu ovoga rada.

4. Žargon, sleng i(li) šatrovački govor

Budući da brojne skraćénice, posebno apokope i afereze, pripadaju razgovornom jeziku te se nazivaju žargonizmima, važno je definirati žargon te napraviti distinkciju između nekoliko termina. U uvodnom je dijelu ovoga rada ukratko predstavljena problematika u vezi sa žargonom, njegovom definicijom te poistovjećivanjem sa slengom i šatrovačkim govorom. Naime, dok neki autori prave jasnu razliku između navedenih termina, neki su autori oprečnoga mišljenja te, poistovjećujući ih, iznose kontradiktorne činjenice. Tako je, na primjer, u *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* (2002: 1504) žargon definiran kao „govor šireg socijalnog kruga karakteriziran izrazima, značenjima i sintagmama koji ne pripadaju standardu i normi“, ali i kao „govor užeg profesionalnog kruga, uvriježeni jezik određene struke koji se spontano razvio neovisno o službenom nazivlju, osobit po tome što je riječima preuzetim iz govornoga jezika pridodao nova značenja koja često nisu razumljiva onima izvan struke“. Nakon natuknice, u istom rječniku slijedi napomena prema kojoj su termini *žargon*, *sleng*, *tajni jezik* te *šatrovački* termini istoga značenja. Ista se natuknica može pronaći i na *Hrvatskom jezičnom portalu*, uz napomenu da je žargon „bilo koji slabo razumljiv ili nepravilan govor“.³ Pintarić (2010) smatra da se takvom definicijom stvorila pomutnja među terminima te da *sleng* i *šatrovački* nikako nisu isto što i *žargon*. Naime, prema Pintarić (2010) *sleng* i *šatrovački* sociolekti su kojima se koriste društveno neprihvatljive skupine, a takve jezične jedinice služe im kao šifre za počinjene prekršaje.

Sabljak (1981) donosi nekoliko teza o *šatrovačkom* govoru u kojima tvrdi da su određene skupine ljudi stvarale vlastiti rječnički sastav radi specifičnoga načina komunikacije i sporazumijevanja unutar skupine. Isprva, *šatrovački* se primjećivao u govoru đaka i omladine, a zahvaljujući urbanizaciji te snažnoj industrijalizaciji, *šatrovački* postaje obilježje govora brojnih skupina srednjoškolaca, studenata, učenika, delinkvenata i slično. Također, Sabljak (2013: 7) tvrdi da „*šatrovački* govor nije nastajao kao surogat standardnog jezika i on nije samo sredstvo distanciranja, iako je i to, već, (...), način bogaćenja i način razbijanja ustaljenih i okoštalih jezičnih kodova, (...), pokušaj revolucioniranja jezika uopće“.

³ http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=f15iURZ6

Iako je u početku zagovarao *šatrovački*, zbog nemogućnosti klasificiranja prikupljenoga korpusa, Sabljak (2013) se u idućim izdanjima rječnika ipak zalaže za termin *žargon*. Naime, prema Sabljaku (2013: 26), „upravo žargon kao zajednički nazivnik mnogih govornih skupina, a u koji se mogu uvrstiti govori veoma različitih socijalnih i kulturnih skupina, od navijača na sportskim stadionima do sveučilišnih asistenata, pokazuje vitalnost koju je nemoguće kanonizirati na način kako to kanoniziraju pravopisi i rječnici, koji konstantno izbjegavaju u narodu poznate petosložne riječi kao proste, neprilične, poročne“. U skladu s tim, *žargon* je širi pojam od *slenga* i *šatrovačkog*, a ne govor skupina s društvene margine.

Unatoč prilično dobroj definiciji žargona, Bugarski (2003) smatra da se žargon ne može promatrati u jednini, odnosno da postoji više vrsta žargona čija je najopćenitija podjela na stručni, supkulturni te omladinski žargon. Stručni je žargon uvijek povezan s određenom strukom i zanimanjem te su takvi izrazi nerazumljivi pripadnicima druge struke ili čak drugim govornicima istoga jezika. S druge strane, supkulturni te omladinski žargon obiluju jezičnim inovacijama, kreativnošću te su skloni brzom mijenjanju i stvaranju novih izraza. Iako jezik obiluje brojnim izrazima i pojavnim oblicima, Bugarski (2003: 12), kao i Sabljak (2013), smatra da je *žargon* najadekvatniji pojam koji obuhvaća sve jezične inačice pa tako i *sleng*, *šatrovački*, *jezik struke*, *omladinski žargon* i tako dalje.

Osim na leksikografskoj razini, postoje neslaganja i oko pozitivnoga utjecaja nestandardnih idioma, u ovom slučaju žargona, na standardni jezik. Naime, jezični purizam dovodi do toga da brojne riječi koje su učestale u komunikaciji nisu dio temeljnih jezičnih priručnika. Budući da je u rječnicima žargon često opisan kao slabo razumljiv, nepravilan jezik sklon barbarizmima, vulgarizmima i tuđicama, teško je razlučiti koliko žargonizmi obogaćuju jezik. U nastavku je rada pozornost posvećena prikupljenom korpusu koji je nastao tvorbenim postupkom skraćivanja. Naime, veći dio riječi iz korpusa pripada upravo žargonu, a njihova će tvorba biti opisana u za to predviđenim poglavljima. Također, pokušat će se ustvrditi koliko su riječi učestale, odnosno, štete li ili obogaćuju hrvatski standardni jezik.

5. Analiza korpusa

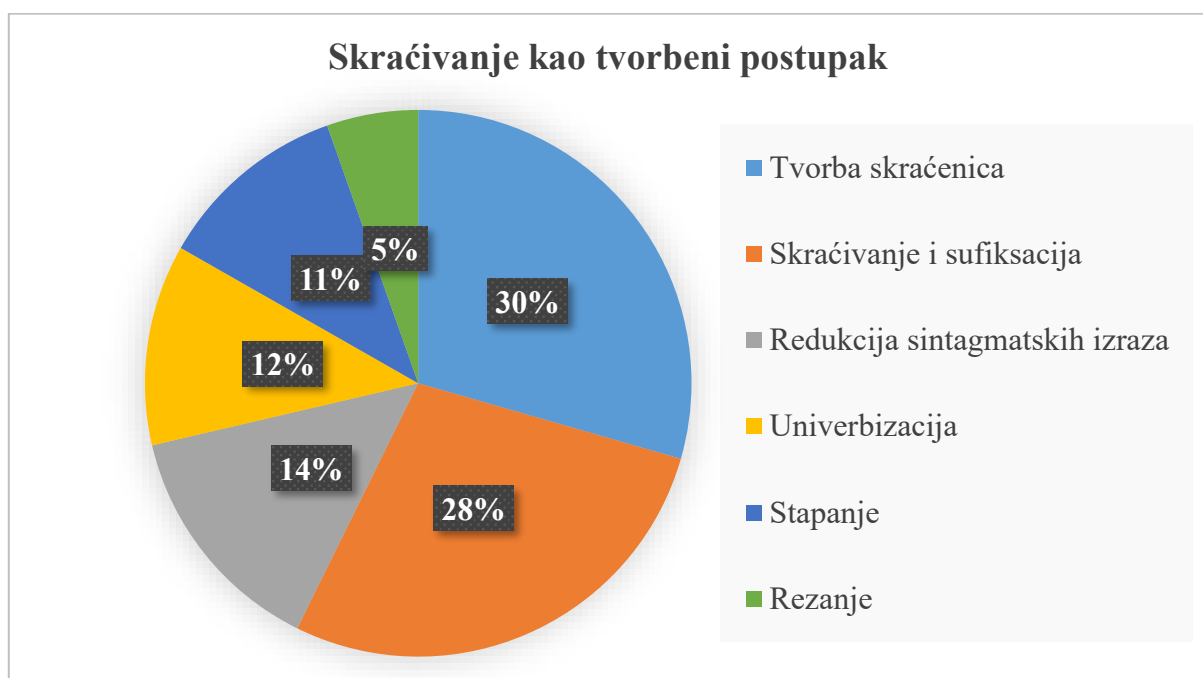
Jezična ekonomija, ali i ubrzan način života, pridonose neprestanom stvaranju novih ili nešto drugačijih jezičnih oblika i izraza. Naime, ubrzan razvoj tehnologije, društvene mreže, nedostatak slobodnoga vremena te zasićenost informacijama samo su neki od čimbenika koji utječu na čovjekovu psihu te ga prisiljavaju na fleksibilnost i bržu prilagodbu različitim životnim situacijama. Također, budući da je komunikacija neizostavan dio čovjekova života, ona postaje minimalistička, brza i sažeta.

S obzirom na činjenicu da jezični izrazi obiluju inovativnošću i kreativnošću, u različitim je društvenim situacijama više pozornosti posvećeno upravo takvim izrazima. Naime, uzimajući u obzir različite društvene mreže, internetske portale, *chatove* te svakidašnju, usmenu komunikaciju, prikupljen je korpus od tristo sedamdeset riječi koje su nastale aktiviranjem poznatih domaćih tvorbenih postupaka, ali i kombinacijom domaćih i stranih tvorbenih postupaka. Ključno je napomenuti da su svi izrazi tvoreni postupkom skraćivanja riječi te će se s tog tvorbenog stajališta korpus i analizirati. Iako se takvi izrazi najbolje mogu prikupiti slušanjem i zapisivanjem kao što je bio slučaj u ovome radu, Pintarić (2010) tvrdi da je svaki takav popis teško dostupan, individualan i necjelovit. Korpus za ovaj rad prikupljen je tijekom lipnja i srpnja 2020. godine, a korpusna je građa većim dijelom preuzeta s različitih društvenih mreža, internetskih portala te iz dijelova svakidašnje, i virtualne i usmene međuljudske komunikacije.

Prema Mikić Čolić (2018), postupak skraćivanja obuhvaća nekoliko tvorbenih postupaka kojima se skraćuju riječi, a riječ je o:

- a) skraćivanju višesložnih riječi u kombinaciji sa sufiksacijom,
- b) „rezanju“,
- c) tvorbi skraćenica,
- d) univerbizaciji te
- e) stapanju.

U korpusu su zastupljeni svi navedeni tvorbeni postupci, s jednim dodatkom. Naime, riječ je o postupku reduciranja sintagmatskih izraza čiji su primjeri neizostavan dio svakodnevnice usmene, pa i virtualne komunikacije. Kada se govori o brojčanim omjerima unutar prikupljenoga korpusa, najviše je skraćénica nastalo postupkom tvorbe skraćénica, čak sto devet riječi. Nešto manje riječi nastalo je kombinacijom skraćivanja i sufiksacije, ukupno sto tri riječi. Potom slijedi redukcija sintagmatskih izraza s pedeset i dva primjera, univerbizacija s četrdeset i četiri primjera, stapanje s četrdeset i dva primjera te rezanje s dvadeset primjera unutar korpusa. Ukupno korpus obuhvaća tristo sedamdeset riječi. Isti su podatci i grafički prikazani.



Grafikon 1: Omjer tvorbenih postupaka skraćivanja

5.1. Tvorba skraćenica

Kada je riječ o skraćenicama koje nastaju ovim tvorbenim postupkom, u prvom su redu svima dobro poznate kratice. Kratice nastaju uzorkom početnih slova, uzorkom početnih slogova te kombinacijom prethodnih dvaju uzoraka. Unutar prikupljenoga korpusa, najveći broj riječi tvoren je upravo ovim tvorbenim postupkom, a u većem ili manjem broju, zastupljena su sva tri tvorbeni uzorka. U nastavku slijedi njihova klasifikacija.

a) Kratice nastale uzorkom početnih slova:

I) nazivi političkih stranki: *HDZ* > **Hrvatska demokratska zajednica**, *SDP* > **Socijaldemokratska partija**, *HSS* > **Hrvatska seljačka stranka**, *HSLŠ* > **Hrvatska socijalno-liberalna stranka**, *HNS* > **Hrvatska narodna stranka**, *HSP* > **Hrvatska stranka prava**, *HSU* > **Hrvatska stranka umirovljenika**, *DP* > **Domovinski pokret**,

II) imena županija: *PSŽ* > **Požeško-slavonska županija**, *OBŽ* > **Osječko-baranjska županija**, *BPŽ* > **Brodsko-posavska županija**, *BBŽ* > **Bjelovarsko-bilogorska županija**, *DNŽ* > **Dubrovačko-neretvanska županija**, *IŽ* > **Istarska županija**, *KŽ* > **Karlovačka županija**, *KKŽ* > **Koprivničko-križevačka županija**, *KZZ* > **Krapinsko-zagorska županija**, *LSŽ* > **Ličko-senjska županija**, *MŽ* > **Međimurska županija**, *PGŽ* > **Primorsko-goranska županija**, *SMŽ* > **Sisačko-moslavačka županija**, *SDŽ* > **Splitsko-dalmatinska županija**, *VŽ* > **Varaždinska županija**, *VPŽ* > **Virovitičko-podravska županija**, *VSŽ* > **Vukovarsko-srijemska županija**, *ŠKŽ* > **Šibensko-kninska županija**,

III) nazivi ministarstava: *MUP* > **Ministarstvo unutarnjih poslova**, *MZOŠ* > **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa**, *MVP* > **Ministarstvo vanjskih poslova**, *MORH* > **Ministarstvo obrane Republike Hrvatske**, *MP* > **Ministarstvo pravosuđa**, *MGRIP* > **Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva**, *MZSS* > **Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi**,

IV) nazivi institucija, mjesta i ustanova: *NP* > **nacionalni park**, *PP* > **park prirode**, *KBC* > **Klinički bolnički centar**, *GP* > **Granična policija**, *HV* > **Hrvatska vojska**, *HNK* > **Hrvatsko narodno kazalište**, *HZZZ* > **Hrvatski zavod za zapošljavanje**, *HZZO* > **Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje**, *HP* > **Hrvatska pošta**, *HT* > **Hrvatski telekom**, *APP* > **Autoprijevozno poduzeće Požega**, *NTL* > **Narodni trgovački lanac**, *DIP* > **Državno izborno povjerenstvo**, *HNB*

> **Hrvatska narodna banka**, *HPB* > **Hrvatska poštanska banka**, *GISKO* > **Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek**, *KG* > **Katolička gimnazija**,

V) ostale kratice: *VSS* > **visoka stručna sprema**, *SSS* > **srednja stručna sprema**, *NK* > **nogometni klub**, *KK* > **košarkaški klub**, *OK* > **odbojkaški klub**, *RK* > **rukometni klub**, *HL* > **Hrvatska lutrija**, *HJP* > **Hrvatski jezični portal**, *EU* > **Europska unija**, *PUMA* > **Požeška udruga mladih aktivista**, *RH* > **Republika Hrvatska**, *UN* > **Ujedinjeni narodi**, *GMP* > **Gradski muzej Požega**

Budući da ubrzan razvoj tehnologije te pojava različitih društvenih mreža omogućuju posve novi način komunikacije, u grupu skraćenica nastalih uzorkom početnih slova riječi pripadaju i skraćenice *ln* > **laku noć**, *np* > **nema problema** te *sr* > **sretan rođendan**.

b) Kratice nastale uzorkom početnih slogova:

Nama > **Narodni magazin**,

ZABA > **Zagrebačka banka**,

LIDRANO > **literarno, dramsko-scensko, novinarsko stvaralaštvo**,

Varteks > **Varaždinski tekstilni (kombinat)**

c) Kratice nastale kombinacijom početnih slova i slogova:

INA > **Industrija nafte**,

OTOS > **Ortopedska tehnika Osijek**,

MINK > **Ministarstvo kulture**,

MFIN > **Ministarstvo financija**

S druge strane, prema Mikić Čolić (2018), skraćenice koje su se ostvarivale u pismenom obliku, nikada prije nisu definirane kao žargon. Naime, do promjene je došlo pojavom nove tehnologije te aplikacija i društvenih mreža koje omogućavaju brzu komunikaciju obilatim pisanim, ali i vizualnim izrazima koji se često međusobno isprepleću. Navedeni su čimbenici uvjetovali pojavu novih modela skraćenica u našem jeziku, a riječ je o skraćenicama nastalim od suglasničkih uzoraka te skraćenicama koje nastaju kombinacijom slogovnog uzorka i rezanja.

Ključno je obilježje skraćenica nastalih suglasničkim uzorkom izostavljanje samoglasnika iz početne riječi pri čemu razumijevanje skraćenice nije upitno. Navedene su kratice neizostavan dio gotovo svake virtualne komunikacije, a među njima se mogu pronaći i po dva izraza za istu riječ. Naime, u korpusu postoje dvije inačice skraćenice za leksem *vjerojatno*, *vjj* i *vjrj* te za leksem *mislím*, *mslm* i *msm*, a skraćenice su nastale suglasničkim uzorkom.

Također, dvojaki se primjeri nalaze i među skraćenicama nastalim kombinacijom slogovnog uzorka i rezanja. Tako su skraćenice za leksem *pozdrav* *poz* i *pozz*, za *ne znam* *nez* i *nezz*, a skraćenica *odg* može značiti imenicu *odgovor*, ali i glagol *odgovoriti*. Navedeno ukazuje i na skraćivanje već skraćenih izraza, pri čemu se izraz *nezz* piše i kao *nez*, *pozz* kao *poz*, a i izrazi se *vjrj* i *mslm* skraćuju za jedan suglasnik te se češće pišu izrazi *vjj* i *msm*. S druge strane, skraćenice koje nastaju kombinacijom slogovnog uzorka i tvorbenog postupka rezanja dio su virtualne komunikacije, ali obuhvaćaju i ustaljene riječi u jeziku, poput *dana* u *tjednu*, stručne terminologije, oznaka za vrijeme i tako dalje.

d) Skraćenice nastale suglasničkim uzorkom:

fb > *facebook*

nmg > *ne mogu*

mslm, msm > *mislím*

pls > *please*

dns > *danas*

lkn > *laku noć*

tjt > *to je to*

vjrj, vjj > *vjerojatno*

bzvz > *bezveze*

nnč > *nema na čemu*

e) Skraćenice nastale kombinacijom slogovnog uzorka i rezanja:

odg > *odgovoriti, odgovor*

def > *definitivno*

ozb > *ozbiljno*

pon > *ponedjeljak*

nap > *napisati*

uto > *utorak*

nez, nezz > *ne znam*

sri > *srijeda*

poz, pozz > *pozdrav*

čet > *četvrtak*

pet > petak

poz > pozitivan

sub > subota

neg > negativan

ned > nedjelja

god > godina

por > poruka

ugl > uglavnom

sig > sigurno

int > internet

stv > stvarno

prep > prepisati

temp > temperatura

5.2. Skraćivanje u kombinaciji sa sufiksacijom

Skraćivanje u kombinaciji sa sufiksacijom tvorbeni je postupak pri kojem se krute riječi koje se smatraju predugačkima za današnju vrstu komunikacije. Naime, posljedica je navedenoga postupka izrazito velik broj žargonizama, čemu svjedoči i prikupljeni korpus. Riječi iz korpusa skraćene su sufiksima *-ač*, *-ić*, *-ka*, *-ica*, *-a*, *-oš*, *-os*, *-iš*, *-er*, *-e* i *-aš*, a u nastavku će riječi biti nabrojane te klasificirane prema sufiksu kojim su skraćene.

a) Sufiks *-ač*. Sufiks *-ač* jedan je od sufikasa kojim je skraćeno nekoliko riječi iz korpusa. Prema Mikić Čolić (2018), tradicionalno se smatra da se navedenim sufiksom tvore riječi od glagolskih osnova, a rijetko kada od ostalih osnova. Međutim, primjeri iz korpusa dokazuju suprotno. Žargonizmi nastali sufiksom *-ač* jesu *mobač*, *restač* i *nogač*, a nastali su od imenskih osnova, točnije, skraćeni su oblici imenica *mobitel*, *restoran* i *nogomet*. U žargonskom su obliku navedeni primjeri najčešće dio komunikacije mlađih generacija, a Mikić Čolić (2018) navodi i da je sve veći broj takvih žargonizama koji ulaze u razgovorni jezik te tako duže opstaju u jeziku.

b) Sufiks *-ić*. Iako je sufiks *-ić* jedan od najplodnijih sufikasa kojim se u hrvatskom jeziku tvore deminutivi, Bugarski (2003) tvrdi da je njegova semantika vrlo dobro poslužila za tvorbu velikog broja žargonizama karakterističnih za komunikaciju mladeži. Sufiksom *-ić* u korpusu je tvoreno dvadeset i šest riječi, a riječ je o leksemima kojima se nazivaju različite osobe te predmeti kojima se koristi najčešće omladina.

Primjeri iz korpusa jesu:

restić > restoran

badić > bade kostim

muslić > musliman

sintić > sintisajzer

crtić > crtani film

helić > helikopter

narkić > narkoman

pornić > pornografski film

psihić > psihijatar

ginić > ginekolog

profić > profesionalac

alkić > alkoholičar

homić > homoseksualac

metrić > metroseksualac

hetrić > heteroseksualac

minić > mini suknja

penzić > penzioner

kafić > caffe bar

dezić > dezodorans

fotić > fotoapararat

hambić > hamburger

kazić > kazetofon

krimić > kriminalistički roman

ljubić > ljubavni roman

flomić > flomaster

šalić > šalabahter

S obzirom na primjere, može se ustvrditi da se žargonizmi sufiksom *-ić* tvore od višečlanih izraza (*bade kostim, mini suknja*), izvedenica i složenica (*narkoman, heteroseksualac, metroseksualac, homoseksualac, ginekolog...*), ili dužih, neekonomičnih riječi. Muhvić-Dimanovski (2001) navodi da se određene skraćenice na *-ić* tvore od osnova opisnih i odnosnih pridjeva, a toj bi skupini pripadali žargonizmi poput *ljubić, krimić, crtić* te *pornić*. Nadalje, neosporno je da svi primjeri pripadaju žargonu, ali i da su veoma učestali u komunikaciji. Prema tome, veći je broj skraćenica, zahvaljujući čestoj uporabi, postao dio razgovornoga jezika, a Mikić Čolić (2018) navodi da postoje i one skraćenice koje su ušle u opću uporabu pri čemu se gubi svijest o njihovoj stilskoj obilježenosti i stranom podrijetlu. Jedna je od takvih skraćenica riječ *kafić* koja se, zbog svoje učestalosti, nalazi i u ovom korpusu. Također, važno je napomenuti da nijedna od navedenih skraćenica, s obzirom na sufiks kojim se tvori, nije deminutiv, nego nova riječ, rezultat skraćivanja kao tvorbenoga postupka te posljedica jezične ekonomije.

c) Sufiks *-ka*. Riječ je o sufiksu koji se, unatoč svrstavanju među sufikse kojima se tvore deminutivi, pokazao vrlo plodnim za tvorbu žargonizama. Naime, većina je takvih primjera dio komunikacije, ali i dio svakodnevnih medijskih poruka te reklama koje se lako urezuju u pamćenje. Korpus obuhvaća sljedeće žargonizme:

fotka > fotografija

čistka > čišćenje

telka > televizija

mečka > Mercedes

matka > matematika

cipke > cipele

plejka > playstation

trapke > traperice

raska > razrednica

trepke > trepavice

repka > reprezentacija

dokoljenke > čarape do koljena

zurka > frizura

najlonke > najlonske čarape

pljeska > pljeskavica

sluške > slušalice

Kod nekoliko žargonizama primjećuje se i sufiks *-ke*, no u većini je slučajeva riječ o oznaci za množinu. Prema tome, izdvajaju se žargonizmi *cipke*, *trepke*, *dokoljenke* te *sluške* koje se u jednini bilježe kao *cipka*, *trepka*, *dokoljenka* te *sluška*. Žargonizmi poput riječi *trapke* imaju samo množinski oblik.

d) Sufiks *-ica*. Iako Bugarski (2003) tvrdi da se sufiksom *-ica* tvore većinom imenice ženskoga roda u množini, korpus obuhvaća sedam riječi ženskoga roda, ali u jednini. Riječ je o žargonizmima:

prizemnica > prizemna kuća

bomberica > bomber jakna

duplerica > dupla stranica

iksica > identifikacijska kartica studenta

pressica > press konferencija

trica > pogodak za tri boda

simica > sim kartica

U navedenim se slučajevima sufiksom *-ica* skraćuju višočlani izrazi, a posljednji je primjer svojevrsna kombinacija kratice nastale uzorkom početnih slova te sufiksacije. Potonji primjer također pokazuje da i skraćenice mogu postati tvorbene osnove te ulaziti dalje u tvorbene procese.

e) Sufiks *-a*. S obzirom na korpus, sufiks *-a* pokazao se izuzetno plodnim u tvorbi žargonizama. Naime, riječ je o skraćivanju riječi koje se smatraju predugačkima za svakodnevnu brzu i sažetu komunikaciju. Među primjerima iz korpusa mogu se pronaći skraćenice koje označavaju dva leksema, ali i po dvije inačice skraćenice za jedan leksem. Na primjer, unutar korpusa nalazi se skraćenica *koka* koja označava životinju *kokoš*, ali i *kokain*, vrstu narkotika. S druge strane, skraćenice *trenđa*, odnosno *treša*, označavaju leksem *trenirka*. Primjeri *koka* (u značenju narkotika), *trenđa* i *treša* tipični su primjeri žargona mladih, a u nastavku slijede svi primjeri nastali sufiksom *-a*:

koka > *kokoš*; *kokain*

maja > *majica*

hića > *hitno*

bica > *biceps*

infla > „*influencerica*“

serva > *servis*

viksa > *vikendica*

zeza > *zezancija*

kreativa > *kreativnost*

tekma > *utakmica*

profa > *profesorica*

vibra > *vibracija*

gimza > *gimnazija*

žesta > *žestoko piće*

preza > *prezentacija*

grana > *granica*

rekra > *rekreacija*

ceda > *cedevita*

bilja > *bilježnica*

žuja > *Ožujsko pivo*

komba > *kombinacija*

trenđa, treša > *trenirka*

prija > *prijateljica*

konzerva > *konzervativac*

depra > *depresija*

sića > *sitni novac*

šalabaza > *šalabahter*

bakša > *bakšiš*

kila > *kilogram*

kobasa > *kobasica*

ljulja > *ljuljačka*

f) Sufiks *-oš*. S obzirom na korpus, sufiksom *-oš* većim se dijelom tvore žargonizmi s osječškoga područja, a izrazito su zastupljeni među mlađom populacijom. Primjeri su sljedeći:

nogoš > nogomet

rodoš > rođendan

slamboš > sladoled

g) Sufiks *-os*. Iako Bugarski (2003) tvrdi da je riječ o izrazito plodnom sufiksu španjolskoga podrijetla kojim se tvori velik broj žargonizama, korpusom su obuhvaćena tri primjera. Prema Bugarskom (2003) svi žargonizmi skraćeni navedenim sufiksom kombinacija su latinoameričkoga zvuka i ironičnoga značenja što potvrđuju i prva dva navedena primjera. Primjeri iz korpusa tipični su žargonizmi:

alkos > alkoholičar

narkos > narkoman

labos > laboratorij

h) Sufiks *-iš*. Sufiksom *-iš* u korpusu su skraćene samo dvije riječi, *sentiš* te *sitniš*. Naime, riječ je o skraćenicama višečlanih izraza, izraza *sentimentalni ples* te *sitni novac*. Iako su riječi starijega podrijetla, navedeni se oblici i danas upotrebljavaju u različitim situacijama. Bugarski (2003) navodi da ni u standardnom jeziku ne postoji velik broj riječi koje završavaju glasovnim skupom *-iš*, a upravo ta činjenica ide u prilog malom broju takvih žargonizama unutar korpusa.

i) Sufiks *-er*. Iako su Babić i dr. (1995) sufiks *-er* svrstali među neplodne sufikse navodeći da je riječ o jednom od sufikasa koji više ne sudjeluju u tvorbi novih riječi, unutar korpusa nalazi se nekoliko primjera skraćenih tim sufiksom:

kroner > kronični ovisnik

šanker > osoba koja radi za šankom

panker > osoba koja sluša pank

roker > osoba koja sluša rock

reper > osoba koja sluša rap

druker > osoba koja „druka“, izdajica

šminker > ušminkana osoba

baloner > kaput od balonske svile

Naime, veći dio navedenih primjera pripada žargonizmima, posebice žargonu mladih. S druge strane, navedeni su primjeri dokaz ponovne tvorbe riječi sufiksom *-er* što dovodi do zaključka da su nove komunikacijske potrebe dovele do oživljavanja jednog tvorbenog elementa, odnosno tvorbe sufiksom *-er*.

Uz navedene sufikse, u korpusu je zabilježeno još nekoliko žargonizama koji nisu klasificirani prema dosadašnjoj podjeli. Riječ je o žargonima *tene* i *dizelaš* nastalim skraćivanjem izraza *tenisice* te višečlanog izraza *automobil na dizelski pogon*. Prema tome, izraz *tene* nastao je skraćivanjem sufiksom *-e*, odnosno *-a* u jednini, a izraz *dizelaš* skraćivanjem sufiksom *-aš*.

Uz skraćivanje navedenim sufiksima, zabilježene su i riječi *faks*, *birc* te *guc*. Naime, navedene su riječi primjeri tipičnih žargonizama koje koriste mlađe generacije, a nastale su skraćivanjem riječi *fakultet*, *birtija* te *gutljaj*. Svi primjeri svjedoče da se kombinacijom skraćivanja i sufiksacije tvori velik broj žargonizama čija je uporaba u današnjoj komunikaciji neosporna. Nadalje, usporedba korpusne te Sabljakove (2013) građe dovodi do zaključka da se veći dio žargonizama obuhvaćenih korpusom ne nalazi u rječniku. Razlog tomu vjerojatno je neprestano stvaranje novih izraza za postojeće lekseme, odnosno, velik priljev novih riječi u vokabular hrvatskoga jezika. Neprestano stvaranje riječi potaknuto je djelovanjem različitih medija, a neki su od njih čak i revitalizirali određene sufikse te tako doprinijeli sveukupnoj tvorbi riječi, ali i leksiku žargona.

5.3. Redukcija sintagmatskih izraza

Opisujući skraćivanje kao tvorbeni postupak, Muhvić-Dimanovski (2001) je, kao jedan od postupaka, navela i redukciju sintagmatskih izraza. Naime, riječ je o postupku pri kojem se skraćuju ustaljeni sintagmatski izrazi, ponovno u korist brže i sažetije komunikacije te trošenja manje vremena na izgovaranje kompleksnijih izraza.

Vrlo česti primjeri reduciranja sintagmatskih izraza jesu *godišnji* umjesto cjelovitoga izraza *godišnji odmor* ili, na primjer, *daljinski* umjesto *daljinski upravljač*. S obzirom na pretpostavku da je takav postupak skraćivanja u današnjim razgovorima vrlo čest, pozornost je, za potrebe korpusa, bila posvećena na brojne životne, odnosno društvene situacije. U skladu s tim, korpus obuhvaća četrdeset i tri primjera reduciranja sintagmatskih izraza, a ujedno potvrđuje i prethodna dva navedena primjera.

Primjeri iz korpusa obuhvaćaju razne tipove i situacije. Primjerice, kada se govori o obrazovanju, izrazi *osnovna*, *srednja* te *glazbena* često u komunikaciji imaju prednost nad cjelovitim sintagmama *osnovna škola*, *srednja škola* te *glazbena škola*. Naime, reducirani izrazi u komunikaciji podrazumijevaju da je riječ o školi pa će najčešće rečenica zvučati ovako: „Idem u osnovnu.“, „Koju si srednju upisao?“ ili „Koji instrument sviraš u glazbenoj?“. Također, kada je riječ o školama, mladi će često reći da su upisali *ekonomsku*, *tehničku*, *poljoprivrednu*, *jezičnu*, *opću* ili *matematičku*, umjesto *ekonomsku*, *tehničku* ili *poljoprivrednu školu* te *jezičnu*, *opću* ili *matematičku gimnaziju* jer se podrazumijeva da većinom takve vrste gimnazija postoje.

Slični su primjeri i *diplomski*, *završni* ili *seminarski* umjesto sintagmi *diplomski rad*, *završni rad* te *seminarski rad* kao i *usmeni*, *pismeni* i *stručni* umjesto sintagmi *usmeni ispit*, *pismeni ispit* te *stručni ispit*. Kada se govori o fakultetima, na pitanje „Na koji fakultet ideš?“, studenti će najčešće odgovoriti da idu na *ekonomski*, *pravni*, *filozofski*, *građevinski* ili *predškolski*, reducirajući sintagmu i izostavljajući riječ *fakultet*. Također, maturanti polažu *maturu*, umjesto *državnu maturu*.

Do redukcije sintagmatskih izraza dolazi i kada se govori o jezicima pa će se često čuti da je osoba naučila *hrvatski, njemački, engleski* ili bilo koji drugi jezik, a ne *hrvatski jezik, njemački jezik ili engleski jezik*. Također, kada se govori o *dječjim vrtićima* ili *dječjim igraonicama*, najčešće se iz sintagme izostavlja pridjev *dječji* jer se podrazumijeva da su *vrtići* ili *igraonice* mjesta na koja idu izričito djeca. Ista je situacija i s narudžbama u kafićima u kojima se, izostavljajući riječ *pivo*, naručuje *Ožujsko* i *Karlovačko*, *mineralna* umjesto *mineralna voda*, *limunska* umjesto *limunska trava*, *Cola* umjesto *Coca-Cola* i tako dalje.

Uz navedene primjere, korpusom je obuhvaćeno još nekoliko vrlo čestih reduciranih sintagmatskih izraza: *desnica* > *politička desnica*, *ljeвица* > *politička ljeвица*, *bilježnik* > *javni bilježnik*, *maturalna* > *maturalna večer*, *boravak* > *dnevni boravak*, *spavaća* > *spavaća soba*, *školsko* > *školsko igralište*, *frizerski* > *frizerski salon*, *zgrada* > *stambena zgrada*, *kino* > *kino dvorana*, *vlažne* > *vlažne maramice*, *šumsko* > *šumsko voće*, *računalo* > *prijenosno računalo*, *prednja* > *prednja kamera*, *bojice* > *drvene bojice*, *vodene* > *vodene boje*, *kozice* > *vodene kozice*, *hitna* > *hitna pomoć*, *kemijsko* > *kemijsko čišćenje*, *kupaći* > *kupaći kostim*, te *prognoza* > *vremenska prognoza*.

Važno je napomenuti da se reducirani sintagmatski izrazi koriste u onim komunikacijskim situacijama čiji će kontekst osigurati razumijevanje iskaza, odnosno redukcija neće izraz učiniti semantički nejasnim, tj. nerazumljivim.

5.4. Univerbizacija

Prema Pintarić (2010), univerbizacija je postupak skraćivanja dvočlanih izraza u jednu izvedenicu. Naime, uz skraćivanje, postupak univerbizacije podrazumijeva i sufiksaciju, a, s obzirom na korpus, riječ je o sufiksima *-jak/-njak*, *-ac* i *-ka*. Korpusom su obuhvaćena trideset i dva primjera nastala univerbizacijom.

a) Sufiksi *-jak/-njak*. Prema Mikić Čolić (2018), sufiksom *-jak* tvore se izvedenice od pridjeva koji završavaju na *-n*, a sufiksom *-njak* izvedenice od glagolskih, imeničkih te pridjevnih osnova. Korpusom su obuhvaćene i dvije skraćenice dvostrukoga značenja, a riječ je o skraćenicama *istočnjak* i *zapadnjak*. Naime, izraz *istočnjak* istovremeno označava istočni vjetar i osobu koja živi na Istoku dok izraz *zapadnjak* označava zapadni vjetar, ali je i naziv za osobu koja živi na Zapadu.

Primjeri iz korpusa jesu:

istočnjak > *istočni vjetar; osoba koja živi na Istoku*

zapadnjak > *zapadni vjetar; osoba koja živi na Zapadu*

jugozapadnjak > *jugozapadni vjetar*

sjeverozapadnjak > *sjeverozapadni vjetar*

srednjak > *srednji prst*

zemljak > *čovjek porijeklom iz iste zemlje, države*

kožnjak > *kožna jakna*

plesnjak > *plesna dvorana*

veznjak > *vezni igrač*

jedrenjak > *brod s jedrima*

Večernjak > *Večernji list*

Nadalje, Pintarić (2010) navodi da se univerbizacijom u hrvatskom jeziku dobivaju leksemi muškoga roda nastali od pojmova ženskoga roda, no korpus dokazuje suprotno. Naime, navedeni leksemi dobivaju se i od pojmova ženskoga, ali i od pojmova muškoga roda. S druge strane, Mikić Čolić (2018) navodi Babićevu (1991) tvrdnju da su sufiksi *-jak* i *-njak* neplodni za tvorbu novih leksema, a ta se tvrdnja također, zahvaljujući građi iz korpusa, opovrgava. Također, većina je primjera iz korpusa dio žargonskoga jezika, a na tvorbu leksema sufiksima *-jak* i *-njak* utjecala je modernizacija te različiti mediji.

b) Sufiks *-ac*. Prema podjeli Barić i dr. (1995), sufiks *-ac* jedan je od najplodnijih sufikasa kojima se tvore novi leksemi. Naime, univerbizacijom sufiksom *-ac* tvoren je veći dio primjera obuhvaćenih korpusom. Prema Mikić Čolić (2018), najčešće se sufiksom *-ac* tvore leksemi od pridjevnih osnova preuzetih iz latinskoga jezika, a riječ je o osnovama na *-ivan*, *-alan* i *-aran*. Naime, u takvim slučajevima postupak univerbizacije sufiksom *-ac* dovodi do otpriđjevljenja te tako pridjevi postaju imenice.

Unutar korpusa reprezentativni su primjeri takvoga postupka leksemi *depresivac* > *depresivan čovjek* te *agresivac* > *agresivan čovjek*. Uz otprijevljenje navedenih osnova, univerbizacijom sufiksom *-ac* skraćuju se i riječi koje ne zadovoljavaju uvjet današnje komunikacije – ekonomičnost. Naime, često se tim postupkom skraćuju nešto duži jezični izrazi. Nadalje, Pintarić (2010) navodi da se univerbizacijom navedenim sufiksom tvore leksemi i za živo i za neživo, što korpus i potvrđuje, a primjeri su sljedeći:

minimalac > *minimalna plaća*

humanitarac > *humanitarni radnik*

kazalištarac > *kazališni radnik*

daljinac > *daljinski upravljač*

bauštelac > *radnik na baušteli*

emotivac > *emotivan čovjek*

kreativac > *kreativna osoba*

mudrac > *mudar čovjek*

malac > *mala osoba, malo dijete*

metalac > *osoba koja sluša metal*

moreplovac > *osoba koja plovi morem*

plašljivac > *plašljiv čovjek*

srednjoškolac > *učenik srednje škole*

osnovac/osnovnoškolac > *učenik osnovne škole*

terenac > *terensko vozilo*

benzinac > *automobil na benzinski pogon*

dokumentarac > *dokumentarni film*

kampanjac > *kampanjski učenik*

kaubojac > kaubojski ples

maturalac > maturalna ekskurzija

ribanac > ribani sir

jedinac > jedino muško dijete u obitelji

jedanaesterac > udarac s jedanaest metara

sezonac > sezonski radnik

hororac > horor film

sjeverac > sjeverni vjetar

c) Sufiks *-ka*. Univerbizacijom sufiksom *-ka* nastalo je tek nekoliko primjera unutar korpusa. Primjeri su sljedeći:

srčka > srčani udar

motorka > motorna pila

rotirka > rotacijsko svjetlo

svirka > nastup svirača

Kao i univerbizacijom ostalim sufiksima, i univerbizacijom sufiksom *-ka* nastaju leksemi koji su dio žargona mladeži, a odlikuje ih kreativnost, inovativnost te ekonomičnost. Također, o učestalosti izraza ovisi njihov položaj u jeziku, ali i u jezičnim priručnicima. S druge strane, velik je dio takvih žargonizama pronašao mjesto u općeporabnom jeziku.

5.5. Stapanje

Jedan od tvorbenih postupaka skraćivanja jest i stapanje. Naime, stapanje se može odrediti kao postupak stvaranja novoga leksema od dviju ili više riječi. Budući da stapanje podrazumijeva rezanje fonološkoga materijala jedne, a ponekad i obiju riječi, podrazumijeva se da su stopljenice posljedica zahtjeva jezične ekonomije.

Međutim, razumijevanje je stopljenica često upitno te njihova interpretacija zahtijeva veći intelektualni napor zbog čega se sa sigurnošću može ustvrditi da veći broj stopljenica nikako ne pridonosi ekonomičnosti izraza. U skladu s navedenim obilježjima, Mikić Čolić (2015: 5) donosi sljedeću definiciju stopljenica:

„stopljenica se tako često poima kao jedna vrsta dosjetke, odnosno igre riječi čija se uspješnost odražava u činjenici da ju se, nakon što bude izrečena, odnosno upotrijebljena u kontekstu, ne treba posebno objašnjavati. Na vrijeme potrebno za razumijevanje stopljenice svakako utječe frekventnost polazišnih riječi; što su riječi frekventnije, potrebno je manje vremena za razumijevanje stopljenice u čijem su se sastavu te riječi našle.“

Iako se smatra da je stapanje tvorbeni model preuzet iz engleskoga jezika, Mikić Čolić (2015) navodi da pojava stopljenica nije potaknuta samo anglizmima, nego i abrevijaturama iz ruskoga jezika koje su poslužile kao model za stvaranje skraćenica u hrvatskom jeziku. Naime, činjenica je da, zahvaljujući rezanju fonoloških dijelova, stopljenice zahtijevaju manje napora tijekom komunikacijskoga procesa, ali je, za uspješnije razumijevanje novih izraza, potrebno slijediti pravila stapanja.

S druge strane, Marković (2009) donosi nekoliko primjera stopljenica, a neki su od njih *brunch* > *breakfast* + *lunch*, *Brangelina* > *Brad Pitt* + *Angelina Jolie*, *fantabulous* > *fantastic* + *fabulous* i slično te navodi da je u primjerima riječ o tvorbi novih leksema kombiniranjem i fuzioniranjem neznačenjskih dijelova dviju već postojećih punoznačnica. Naime, prema Markoviću (2009), u engleskom se jeziku navedeni postupak naziva *blending* te je, zahvaljujući čestotnosti, sastavni dio engleskoga derivacijskoga kanona, a dobivena se riječ naziva *blend*. Za razliku od engleskoga jezika, u hrvatskom jeziku stopljenice podrazumijevaju stopljene riječi posuđene iz drugih jezika, određene žargonizme te riječi koje sve češće ispunjavaju reklame i portale namijenjene marketingu.

U hrvatskom jeziku, također, postoji nekoliko pravila za tvorbu stopljenica, a Mikić Čolić (2015) navodi nekoliko zakonitosti prema kojima stopljenice nastaju:

- a) redosljed dijelova u stopljenici,
- b) granice među dijelovima u stopljenici,
- c) sličnosti među graničnim fonemima.

Naime, brojna su istraživanja dokazala da, unatoč ludizmu te nasumičnom nastanku stopljenica, ipak postoje pravila prema kojima nastaje „idealna“ stopljenica. Iako su stopljenice posljedica rezanja fonološkoga materijala, za razliku od tvorbe kratica kombinacijom slogovnoga uzorka i rezanja, pri nastanku stopljenice rez nije nasumičan. Naime, prema Mikić Čolić (2015), rez se podudara sa slogovnim granicama ili dolazi nakon suglasničkih grozdova unutar riječi. Također, prvi je dio stopljenice najčešće riječ s manje slogova, ali i ona riječ koja poštuje određeni redosljed. Na primjer, riječ *Brad* kraća je od riječi *Angelina* kao i riječ *banka* od riječi *automat* te se zbog toga nalaze na prvim mjestima u stopljenicama *Brangelina*, odnosno *bankomat*. Također, stopljenica *brunch* primjer je stopljenice koja svjedoči poštivanju redosljeda, u ovom slučaju redosljeda obroka.

Kada je riječ o stopljenicama, korpusom je obuhvaćena četrdeset i jedna stopljenica. Nadalje, stopljenice iz korpusa bit će klasificirane po tipovima, a riječ je o stopljenicama nastalim od prvog dijela prve riječi i drugog dijela druge riječi, stopljenicama nastalim uključivanjem jedne ili više riječi u cijelosti u novu riječ pri čemu može doći do glasovnog preklapanja te stopljenicama u kojima je dio jedne riječi umetnut u drugu riječ koja ostaje netaknuta.

- a) Stopljenice nastale od prvog dijela prve riječi i drugog dijela druge riječi:

bankomat > *banka* + *automat*

studomat > *student* + *automat*

vicomat > *vic* + *automat*

portastičan > *Portanova* + *fantastičan*

portastična > *Portanova* + *fantastična*

klinceza > *klinka* + *princeza*

infodemija > *informacija* + *pandemija*

motocikl > *motor* + *bicikl*

vlog > *video* + *blog*

vloger > *video* + *bloger*

vlogerica > *video* + *blogerica*

kragrlica > *kragna* + *ogrlica*

munchoskop > *Munchmallow* + *horoskop*

čobanijada > *čobanac* + *olimpijada*

univerzijada > *univerzitet* + *olimpijada*

ekonomijada > *ekonomski* + *olimpijada*

filozofijada > *filozofski* + *olimpijada*

Posebnu pozornost Mikić Čolić (2018) obraća na stopljenicu *bankomat*. Naime, riječ je o stopljenici koja je poslužila kao tvorbeni model za stvaranje drugih riječi koje su nastale analogijom prema riječi *bankomat*. Korpus obuhvaća dva takva primjera, riječi *studomat* i *vicomat*. Navedeno dokazuje da se stopljenica *bankomat* uvriježila u hrvatskom jeziku toliko da se u uporabi ne obraća pozornost na njezino podrijetlo, odnosno na tvorbeni postupak prema kojemu je nastala. Sve druge, slične riječi, nastaju analogijom upravo prema riječi *bankomat*.

b) Stopljenice nastale uključivanjem jedne ili više riječi u cijelosti u novu riječ pri čemu može doći do glasovnog preklapanja:

cikloturizam > *bicikl* + *turizam*

cikloturist > *bicikl* + *turist*

webinar > *web* + *seminar*

zubomobil > *zub* + *automobil*

zmajozilla > *zmajo* + *godzilla*

bubašpara > *buba* + *šparati*

bubastična > *buba* + *fantastična*

OTPetica > *OTP* + *petica*

robotim > *robot* + *tim*

Vinistra > *vino* + *Istra*

čokoterapija > *čokolada* + *terapija*

Istrapedia > *Istra* + *wikipedia*

forastično > *fora* + *fantastično*

radoholičar > *rad* + *alkoholičar*

čokoholičar > *čokolada* + *alkoholičar*

lidlzov > *lidl* + *izazov*

zoranizam > *Zoran* + *anglizam*

Niveachella > *Nivea* + *Coachella*

klošarenilo > *klošar* + *šarenilo*

brucošijada > *brucoš* + *olimpijada*

biciklijada > *bicikl* + *olimpijada*

golijada > *gol* + *olimpijada*

c) Stopljenice u kojima je dio jedne riječ umetnut u drugu riječ koja ostaje netaknuta:

krašotice, krašuljci, fantastičan

Iako je ovakav popis individualan i necjelovit, korpus svjedoči neprestanom i brzom stvaranju novih stopljenica u hrvatskom jeziku. S obzirom na omjer između triju tipova stopljenica unutar korpusa, vidljivo je da je veći broj onih stopljenica koje nastaju uključivanjem jedne ili više riječi u cijelosti u novu riječ pri čemu može doći do glasovnog preklapanja.

Također, može se zaključiti i da je velik broj stopljenica poput *OTPetica*, *portastičan*, *portastična*, *zmajozilla*, *lidlzov* i slično nastao u svrhe marketinga. Naime, uporabom stopljenica, marketinški stručnjaci privlače pozornost kupca te ga istovremeno motiviraju na razmišljanje o podrijetlu, ali i značenju novotvorenice. Nadalje, među stopljenicama se mogu pronaći i izrazi poput *golijada*, *čobanijada*, *brucošijada*, *univerzijada* i slično. Naime, riječ je o novotvorenicama koje su nastajale stapanjem različitih imenica s imenicom *olimpijada*. Zajedničko je takvim tvorenicama svojevrsno „natjecanje“ koje asocira na olimpijadu te razne discipline i vrste sportova u kojima se sudionici natječu. U posljednje je vrijeme u jeziku sve više takvih izraza, a neki su od njih *kestenijada*, *filozofijada*, *biciklijada* te brojni drugi nazivi za određene festivale i manifestacije.

Kao što se inzistira na prikupljanju sve učestalijih žargonizama u jeziku, tako se nastoji prikupiti i što veći broj stopljenica. Naime, Marković i dr. (2016) popisali su velik broj stopljenica koje su se pojavljivale u medijima, na različitim portalima, forumima i tako dalje. Usporedna analiza rječnika i korpusa ukazala je na to da se u rječniku nalazi tek nekoliko primjera iz korpusa, a riječ je o stopljenicama *webinar*, *vlog*, *Vinistra*, *klinceza*, *kragrlica*, *Krašotica* te *Krašuljci*. Navedeni podatci upućuju na to da se u rječniku mogu pronaći ili već uvriježene stopljenice poput *klinceza* i *vlog* ili stopljenice tvorene u svrhu festivala i marketinga poput *Vinistra*, *Krašotica* te *Krašuljci* koje su, zahvaljujući učestalosti, postale zaštitni znak određenoga brenda. Također, podatci upućuju na nevjerojatnu brzinu tvorbe novih stopljenica u hrvatskom jeziku.

5.6. Rezanje

Posljednji postupak skraćivanja koji će biti opisan u ovome radu jest rezanje. Prema Muhvić-Dimanovski (2001) postupak rezanja naziva se i „rezanje u živo“, a riječ je o skraćivanju koje je većim dijelom prisutno na supstandardnim jezičnim razinama, u ovom slučaju, žargonu. Kao što je objašnjeno, o učestalosti određenoga žargonizma ovisi hoće li takav jezični izraz posve nestati iz uporabe ili će postati dio razgovornog jezika, odnosno standarda. Nadalje, Muhvić-Dimanovski (2001) navodi da je za postupak skraćivanja rezanjem karakteristično javljanje reza neovisno o slogovima. Drugim riječima, riječi se režu slobodno te se često ne uklapaju u tvorbeni sustav određenoga jezika.

S druge strane, Mikić Čolić (2018) rezanje spominje i u kontekstu stvaranja skraćenica koje su na granici slogovnog uzorka i rezanja, a neke su od tih skraćenica već navedeni primjeri poput *poz > pozdrav*, *nez > ne znam*, *stv > stvarno* i tako dalje. Također, i Mikić Čolić (2018) navodi da se, pri rezanju, slogovna granica ne poštuje te da se iskorištava onoliko fonološkoga materijala koliko je potrebno da bi se zadržalo osnovno značenje riječi.

U hrvatskom je jeziku, prema tvrdnjama Muhvić-Dimanovski (2001), najviše apokopa, to jest riječi koje su nastale skraćivanjem jednoga ili više slova ili glasova na kraju riječi, znatno manje afereza, odnosno riječi koje su nastale skraćivanjem jednoga ili više slova ili glasova na početku riječi te tek nekoliko kontrakcija, to jest kombinacija apokopa i afereza. Prikupljeni korpus ide u prilog navedenim tvrdnjama, kao i broj apokopa koje su nastale isključivo postupkom rezanja.

Dakle, apokope obuhvaćene korpusom jesu:

disko > diskoteka

giga > gigabajt

auto > automobil

žvaka > žvakaća guma

info > informacija

simpa > simpatično; simpatija

insta > instagram

bic > bicikl

komp > kompjutor

mob > mobitel

friz > frizura

lasta > lastavica

korona > koronavirus

S druge strane, znatno je manje afereza:

net > internet

bus > autobus

lega > kolega

legica > kolegica

fon > telefon

šulja > košulja

ljubac > poljubac

Kada je riječ o kontrakcijama, postupkom rezanja unutar korpusa nije nastala nijedna kontrakcija. Međutim, promatra li se cjeloviti korpus, mogu se pronaći dvije skraćenice koje su nastale kao posljedica izostavljanja početnih, ali i završnih slova ili glasova, a riječ je o primjerima *zurka* i *tekma*. Navedene su skraćenice nastale kombinacijom skraćivanja i sufiksacije, a riječ je o riječima *frizura* i *utakmica*, odnosno, o skraćivanju sufiksima *-ka* i *-a*.

6. Zaključak

Zahvaljujući izuzetno brzom modernizaciji, suvremeni se čovjek svakoga dana nalazi pred novim izazovima. Naime, razvoj tehnologije, internetizacija te ekspanzija različitih medija neki su od čimbenika koji utječu na ljudsku psihu, ali istovremeno i na komunikacijski proces koji je neizostavan dio života. Čovjek se tako svakoga dana susreće s mnoštvom informacija u različitim oblicima, a komunikacija postaje sve brža i sažetija. Razlog tomu jest i jezična ekonomija koja teži ravnoteži između komunikacijskih potreba i čovjekove inertnosti. U skladu s tim, komunikacija zahtijeva što veći broj jezičnih jedinica te što manje uložene napora.

Uz jezičnu ekonomiju, vokabularu određenoga jezika doprinosi i jezična otvorenost. Naime, što je jezik otvoreniji i spremniji za prihvaćanje novih leksema, veća je mogućnost izbora leksema tijekom komunikacijskog procesa. Sudionicima su komunikacijskog procesa tako na raspolaganju standardni i nestandardni jezični idiomi. Budući da su nestandardni idiomi stilski obilježeni, zadaća je svakoga sudionika odabrati leksem prigodan za situaciju u kojoj se nalazi.

Uz nestandardne idiome često se veže i pojam *žargon*. Naime, brojni se jezikoslovci ne slažu oko definicije žargona. S jedne strane, žargon je poistovjećen sa slengom i šatrovačkim govorom čije se podrijetlo veže uz nekadašnje ciganske čerge. S druge strane, žargon je nadređeni pojam koji obuhvaća i sleng i šatrovački govor, ali i jezik struke i jezik omladine zbog čega se žargon ne može definirati kao jednoznačan pojam. S obzirom na navedeno, žargon je nemoguće svesti na riječi koje štete leksiku, odnosno na barbarizme, vandalizme te pogrdne i nepoželjne riječi.

Jedan od tvorbenih postupaka u žargonu jest i skraćivanje. Naime, potrebe jezične ekonomije osiguravaju neprestan priljev novih riječi u jezik. Prema tome, novotvorenice su tvorene starim, poznatim tvorbenim postupcima, ali i novim tvorbenim postupcima koji obiluju kreativnošću i inovativnošću. Skraćivanjem se u hrvatskom jeziku krata riječi ili višečlani izrazi koji ne pridonose ekonomičnosti jezika, a nekoliko je načina skraćivanja: tvorba skraćenica, skraćivanje u kombinaciji sa sufiksacijom, redukcija sintagmatskih izraza, univerbizacija, stapanje te rezanje.

U svrhu ovoga rada prikupljen je korpus od tristo sedamdeset riječi koje su klasificirane prema nabrojanim načinima skraćivanja. Unutar korpusa najviše je novotvorenica nastalo tvorbom skraćenica koja se dijeli na nekoliko podtipova: skraćenice nastale uzorkom početnih slova, uzorkom početnih slogova te kombinacijom početnih slova i slogova. Uz navedene tipove, razvoj društvenih mreža te različitih aplikacija omogućio je stvaranje skraćenica suglasničkim uzorkom (*fb, msm, dns*) te kombinacijom slogovnog uzorka i rezanja (*odg, nez, por*) pri čemu se fonološki materijal „reže“ neovisno o slogovnim granicama.

Veći broj skraćenica unutar korpusa nastao je i skraćivanjem u kombinaciji sa sufiksacijom. Naime, riječ je o postupku kraćenja riječi ili višečlanih izraza sufiksima (*mobač, psihić, profa, bomberica*), a većim dijelom takve riječi pripadaju žargonu hrvatskog jezika. Također, budući da brza i sažeta komunikacija zahtijeva kraće izraze i manji napor, u komunikaciji su vrlo česti i reducirani sintagmatski izrazi (*godišnji, daljinski, kupáci*).

Uz navedene tvorbene postupke, skraćivanje se izvodi i univerbizacijom koja obuhvaća višečlane izraze (*srčka, minimalac, košnjak*), rezanjem (*komp, lega, auto*) te stapanjem (*vlog, webinar, bankomat*). Naime, stapanjem se tvori nova riječ od dviju ili više riječi, a razumijevanje je stopljenica, zbog njihova podrijetla, često otežano. Budući da stopljenice obiluju kreativnošću i jezičnim ludizmom, u zadnje su vrijeme stopljenice česti elementi marketinških reklama, ali i nazivi raznih festivala, brendova i manifestacija (*Krašotice, zmajozilla, Kragrlica, Vinistra*).

Zaključno, skraćivanje je tvorbeni postupak koji uvelike ispunjava zahtjeve suvremenog komunikacijskog procesa te pridonosi jezičnoj ekonomiji. Naime, prikupljeni korpus svjedoči velikom broju novih leksema čija je učestalost neupitna, a neki su od njih dio općeuporabnog jezika. Unatoč necjelovitosti korpusa, velik broj leksema ukazuje na neprestanu pojavu i potrebu za skraćenicama čija je ekspanzija često omogućena djelovanjem različitih trendova, medija te društvenih mreža. Naposljetku, zahvaljujući velikom broju raznolikih žargonizama, žargon ne treba definirati kao nepravilan, agresivan govor marginaliziranih društvenih skupina.

7. Literatura

1. Babić, Stjepan, Finka, Božidar, Moguš, Milan, 1994. *Hrvatski pravopis*, Zagreb: Školska knjiga.
2. Babić, Stjepan, Ham, Sanda, Moguš, Milan, 2005. *Hrvatski školski pravopis*, Zagreb: Školska knjiga.
3. Barić/Lončarić/Malić/Pavešić/Peti/Zečević/Znika, 1995. *Hrvatska gramatika*, Zagreb: Školska knjiga.
4. Bugarski, Ranko, 2003. *Žargon*, Beograd: Biblioteka XX vek.
5. Hrvatski enciklopedijski rječnik, 2002. Zagreb: Novi liber.
6. Marković, Ivan, 2009. „Tri nehrvatske tvorbe: infiksacija, reduplikacija, fuzija“, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 35: 217–241.
7. Marković, Ivan; Klindić, Ivana; Borković, Iva, 2016. *Rječnik hrvatskih stopljenica*. (<http://stilistika.org/hrvatski-rjecnik-stopljenica>)
8. Mikić Čolić, Ana, 2015. „Word formation of blends“, *Mostariensia* 19/2: 21–36.
9. Mikić Čolić, Ana 2018. „Tvorbeni postupci u žargonu: jezična kreativnost i/ili posuđivanje“, *Od norme do uporabe I*, ur. Jadranka Mlikota, Osijek: Filozofski fakultet Osijek, Hrvatska sveučilišna naklada, 232–252.
10. Muhvić-Dimanovski, Vesna, 2001. „Apokopa i afereza u funkciji jezične ekonomije“, *Suvremena lingvistika* 51–52: 191–202.
11. Pintarić, Neda, 2010. „Tvorbeni postupci u poljskom i hrvatskom razgovornom jeziku“, *Filologija* 55: 89–104.
12. Sabljak, Tomislav. 1981. *Rječnik šatrovačkog govora*, Zagreb: Globus.
13. Sabljak, Tomislav, 2013. *Rječnik hrvatskoga žargona*, Zagreb: Profil.
14. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=17345> (15. srpnja 2020.).
15. <http://pravopis.hr/pravilo/kratice/49/> (16. srpnja 2020.).
16. http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=f15iURZ6 (22. srpnja 2020.).